

УДК 339.54

Т.В. Руда, канд. екон. наук, ст. наук. спів.

*Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України, м. Хмельницький, Україна*

С.А. Попель, канд. екон. наук

*Науково-дослідний центр митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України, м. Хмельницький, Україна*

Сутність та вимоги до подання короткої ввізної декларації в країнах ЄС

У статті розкрито сутність та роль короткої ввізної декларації (ENS) у процесі здійснення попереднього інформування про переміщення товарів. Проаналізовано відомості, що наводяться у ENS залежно від виду транспорту, яким переміщуються вантажі та наявності спеціального статусу. Наведено терміни та форми подання короткої ввізної декларації й окреслено порядок подання та корегування у ній відомостей.

коротка ввізна декларація (ENS), попереднє інформування, терміни подання ENS

Т.В. Руда, канд. екон. наук, ст. научн. сотр.

Научно-исследовательский центр таможенного дела Научно-исследовательского института фискальной политики Университета государственной фискальной службы Украины, г. Хмельницкий, Украина

С.А. Попель, канд. екон. наук

Научно-исследовательский центр таможенного дела Научно-исследовательского института фискальной политики Университета государственной фискальной службы Украины, г. Хмельницкий, Украина

Сущность и требования к подаче короткой ввозной декларации в странах ЕС

В статье раскрыта сущность и роль короткой ввозной декларации (ENS) в процессе осуществления предварительного информирования о перемещении товаров. Проанализированы сведения, приводимые в ENS в зависимости от вида транспорта, которым перемещаются грузы и наличии специального статуса. Приведены сроки и формы представления короткой ввозной декларации и установлен порядок подачи и корректировки приведенных в ней сведений.

короткая ввозная декларация (ENS), предварительное информирование, сроки подачи ENS

Постановка проблеми. За умов активізації євроінтеграційних перетворень, особливої актуальності набуває питання практичної реалізації інституту попереднього інформування, що передбачає наявність ефективної комунікаційної взаємодії між учасниками митних правовідносин. Одним із інструментів його реалізації є коротка ввізна декларація (ENS), подання якої, з одного боку, передбачає зменшення витрат часу на здійснення митних процедур, а з іншого – підвищення рівня безпеки держави, оскільки, завчасне подання інформації про товари, що переміщуються через митний кордон дозволяє здійснити аналіз зовнішньоекономічної операції за допомогою ризикоорієнтованих інструментів. В Україні на сьогодні уже зроблено певні напрацювання у даному напрямі, проте, наближення до європейського митного законодавства вимагає узагальнення провідного досвіду з обраної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи наукові дослідження обраної тематики, слід зазначити, що в роботах І.Г. Бережнюка, Буланої В.В. та Несторишена І.В. [1], висвітлюються питання, що стосуються дослідження міжнародного досвіду впровадження системи контролю імпорту та експорту, а також проблемних аспектів практичної реалізації інституту попереднього інформування. Незважаючи на значні напрацювання у даній сфері на сьогодні особливо актуальним є питання дослідження та узагальнення європейського досвіду у сфері заповнення, подання та корегування короткої ввізної декларації, яка виступає одним із основних інструментів механізму попереднього інформування.

Постановка завдання. Таким чином, метою написання статті є аналіз змісту та основних вимог до подання короткої ввізної декларації із врахуванням особливостей здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Виклад основного матеріалу. З метою забезпечення митної безпеки та підсилення протидії загрозам зовнішнього середовища з 1 січня 2011 р. в усіх країнах-членах Європейського Союзу (далі – ЄС) запроваджено обов’язкове попереднє інформування митних органів про вантажі, що перевозяться. При цьому, основним інформаційним ресурсом є коротка ввізна декларація (entry – summary declaration) (ENS), що створює можливості для обміну повідомленнями між підприємцем і митницею, а також сприяє інформаційній взаємодії між самими митницями на митній території ЄС.

Відповідно до Митного кодексу ЄС коротка ввізна декларація – це дія, якою особа (учасник ЗЕД) інформує митні органи до або у момент події, у встановленій формі, що товари будуть ввезені на митну територію Співтовариства [2].

Обсяг необхідних даних, що подаються до митних органів, а також час подання декларації залежить від виду транспорту, яким переміщуються вантажі, наявністю спеціального статусу та визначаються додатком 30А прикладних положень Митного кодексу ЄС [4].

Окрім того, у зазначеному додатку наведено пояснення щодо заповнення ENS із врахуванням особливостей здійснення митних процедур. Загальний перелік відомостей, що повинні бути включені до короткої декларації із врахуванням особливостей здійснення зовнішньоекономічних операцій наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Відомості, що містяться у ENS залежно від виду транспорту, яким переміщуються вантажі та наявності спеціального статусу

Відомості	Морський, повітряний та внутрішній водний транспорт	Поштові та кур’єрські відправлення	Автомобільні види транспорту	Залізничний транспорт	Уповноважені економічні оператори
Кількість найменувань товарів	+	-	+	+	
Унікальний номер перевезення	+	-	+	+	+
Номер транспортного документа	+	-	+	+	+
Відправник вантажу	+	+	+	+	+
Особа, яка подає коротку декларацію	+	+	+	+	+
Одержувач вантажу	+	+	+	+	+
Перевізник	+	+	+	+	+
Попереднє повідомлення про прибуття	+	-	-	-	+
Ідентичність і країна походження транспортних засобів, які перетинають кордон	+	-	+	+	+
Номер перевізного документа	+	-	-	+	+
Код першого місця прибуття на митній території	+	-	+	+	+
Дата і час прибуття в перше місце на митній території	+	-	+	+	+

Продовження таблиці 1

Відомості	Морський, повітряний та внутрішній водний транспорт	Поштові та кур'єрські в'їзди	Автомобільні види транспорту	Залізничний транспорт	Уповноважені економічні оператори
Код країн за маршрутом руху транспортного засобу	+	+	+	+	+
Місце завантаження	+	+	+	+	+
Код місця розвантаження	-	+	-	-	
Місце розвантаження	+	-	+	+	
Опис товарів	+	+	+	+	+
Код виду упаковки	+	-	+	+	
Кількість упаковок	+	-	+	+	+
Маркування вантажів	+	-	-	-	
Код контейнера, якщо товари переміщуються в контейнері	+	-	+	+	+
Номер найменування товару	+	+	+	+	
Код товару за товарною номенклатурою	+	+	+	+	+
Маса бруто (в кг.)	+	+	+	+	
Код товару за Номенклатурою ООН для небезпечних вантажів, якщо такі переміщуються	+	+	+	+	
Номер пломби	+	-	+	+	
Транспортні витрати, код способу оплати	+	+	+	-	
Дата декларування	+	+	+	+	+
Підпис / Аутентифікація особи, що подає декларацію	+	+	+	+	+
Інші специфічні обставини	+	+	+	+	+

Джерело: розроблено авторами на основі [2].

Відповідно до Регламенту ЄС №648/2005 коротка ввізна декларація повинна подаватись у наступні терміни [3] (табл.2).

Таблиця 2 – Терміни подання ENS залежно від виду транспорту, яким переміщується вантаж

Вид товарів	Терміни подання
Морський транспорт	
Контейнерні морські вантажі (за виключенням морських каботажних перевезень)	За 24 години до початку навантаження в кожному іноземному порту завантаження
Перевезення сипучих вантажів морським транспортом (за виключенням морських перевезень в каботажі)	За 2 години до прибуття в перший порт Співтовариства

Продовження таблиці 2

Вид товарів	Терміни подання
Каботажне мореплавство: перевезення між Гренландією, Фарерськими островами, Сеутою, Мелільєю, Норвегією, Ісландією, портами на Балтійському морі, портами на Північному морі, портами на Чорному морі або портами на Середземному морі і Співтовариством, крім французького заморського департаменту, Азорських островів, Мадейри і Канарських островів	За 2 години до прибуття в перший порт Співтовариства
Каботажне мореплавство: Перевезення вантажів із тривалістю меншою за 24 години між територією за межами митної території Співтовариства і Французькими заморськими департаментами, Азорськими островами, Мадейрою і Канарськими островами	За 2 години до прибуття в перший порт Співтовариства
<i>Повітряний транспорт</i>	
Короткотривалі авіарейси (тривалість перевезення менше 4 годин)	Не пізніше часу фактичного відправлення літака
Довготривалі авіарейси (тривалість перевезення більше 4 годин)	За 4 години до прибуття в перший аеропорт Співтовариства
<i>Залізничний і внутрішній водний транспорт</i>	
Перевезення залізничним і внутрішнім водним транспортом	За 2 години до прибуття в митний орган в'їзду на митну територію Співтовариства
<i>Автомобільний транспорт</i>	
Автомобільні перевезення	За 1 годину до прибуття в митний орган в'їзду на митну територію Співтовариства

Джерело: розроблено авторами на основі [3].

ENS подається виключно у електронному вигляді за використання системи контролю імпорту (ICS) або нової комп'ютеризованої транзитної системи NCTS. Зазначена система використовується у випадку, коли дані подаються разом із транзитною декларацією або електронною книжкою МДП (TIR carnet). До того ж, у кожній країні сформована своя система подання попередньої інформації та існує власна система збору даних. Незважаючи на ефективність застосування такого інформаційного інструменту, як ENS, експерти у сфері здійснення митної справи зазначають, що дана технологія повною мірою функціонує лише у чотирьох країнах: Німеччині, Польщі, Литві та Латвії. У Литві, заповнення ENS не є обов'язковим, замість неї може бути подано транзитну декларацію, у Польщі ж її заповнення є обов'язковим. Окрім того, в Німеччині функціонують інформаційні оператори, тоді, як у Литві, Латвії та Польщі, таких організацій немає, там інформаційний обмін здійснюється виключно через сервери митних служб.

Відповідальність за подання декларації несе перевізник, тобто особа, відповідальна за перевезення вантажу на території ЄС. Однак, перевізник має право укласти договір із будь-якою особою (довірена особа, представник, брокер або

отримувач товару), яка має доступ до системи електронного декларування відповідної країни-учасниці ЄС. Окрім того, варто зазначити, що подання ENS не перевізником, а іншою особою не знімає відповідальності з перевізника. Перевізник повинен переконатися, що ENS була подана в установлений термін та містить усю необхідну інформацію.

Основною вимогою митного законодавства ЄС є те, що ввізна декларація подається відразу й у повному обсязі та повинна містити достовірну інформацію, проте, на практиці відпрацьовано механізм внесення змін та коригування її змісту. Митне законодавство ЄС не встановлює жорстких обмежень щодо коригування ENS. Однак, із юридичної точки зору, зміни не можуть стосуватись таких аспектів, як: інформація про особу, що подає таку декларацію, його представника та перший пункт ввезення на митній території ЄС, оскільки, це створює суттєві технічні складнощі. При цьому, варто зазначити, що термін, визначений для друку короткої ввізної декларації не враховує часу, витраченого на коригування відомостей.

Митні органи на основі ENS здійснюють аналіз ризиків. Якщо в поданий документ вносяться зміни, то після цього процедура аналізу ризиків стосовно відкоригованої декларації здійснюється повторно. На час випуску товарів внесення змін у ENS впливає лише у тому випадку, коли вони були здійснені у дуже короткий термін до ввезення товарів й митним органам потрібен додатковий час для процедури аналізу ризиків.

Коригування відомостей, що містяться у ENS не допускається у наступних випадках:

- особа, що подала ENS була проінформована митними органами про обов'язковий фізичний огляд товарів, що перевозяться;
- митними органами встановлено, що відомості в декларації є недостовірними;
- митні органи надали дозвіл на ввезення товарів із місць їх представлення.

Відповідно до вимог митного законодавства ЄС митний орган ввезення може не вимагати подання короткої ввізної декларації, лише у випадку представлення повної електронної митної декларації, що містить всі необхідні дані, передбачені ENS. При цьому, якщо товари, що представлені митним органам не зазначались у ENS (і не входять до переліку тих, що не потребують подання ENS) – ввізна коротка декларація повинна бути негайно подана особою, що ввозить товари або яка несе відповідальність за перевезення товарів до митної зони ЄС.

Виконавчим розпорядженням Митного кодексу ЄС передбачено перелік товарів, на які ENS не подається, а саме:

- 1) листи, листівки, видруки у тому числі ті, що пересилаються на електронних носіях;
- 2) товари, що перевозяться відповідно до положень Світової Поштової Конвенції;
- 3) товари, що знаходяться в особистому багажі подорожуючих;
- 4) товари, для яких допускається митне декларування в усній формі (за винятком тих, що перевозяться на основі договору перевезення рухомого майна домашнього господарства, палетів, контейнерів, автомобільних, залізничних, повітряних, морських транспортних засобів);
- 5) товари, охоплені митними деклараціями здійсненими із застосуванням іншої форми, ніж письмова і усна (за винятком перевезених на основі договору про перевезення рухомого майна домашнього господарства, палетів, контейнерів, автомобільних, залізничних, повітряних, морських транспортних засобів).
- 6) товари, що транспортуються на основі формуляра 302;

7) товари, що перевозяться на борту кораблів регулярних сполучень, що володіють свідоцтвом дозволу та товари, що перевозяться на кораблях і літаках, що переміщуються між портами та аеродромами Спільноти без зупинок в інших портах поза митною зоною Спільноти;

8) пересилання товарів, реальна вартість яких не перевищує 22 євро за умови, що митні органи, спільно з підприємцем, приймуть проведення аналізу ризиків з використанням інформації, що міститься у системі, яку використовує підприємець або наданих цією системою;

9) товари, охоплені карнетами АТА і СРD.

Відповідно до митного законодавства ЄС ENS подається митному органу ввезення – митниці, до якої належить негайно перевезти товари, що ввозяться до митної зони ЄС і в якому вони пройдуть відповідний контроль в'їзду, що ґрунтується на оцінюванні ризиків. Досить часто роль митного органу ввезення виконує прикордонний орган. ENS надсилається лише до першого митного органу ввезення (у випадку, коли транспортний засіб не входить до порту, розташованого в третій країні, переміщуючись між першим і черговими митними органами ввезення), а у наступному порту ввезення необхідним є лише представлення товарів митним органам. У ENS декларуються усі товари, які знаходяться на транспортному засобі (не тільки ті, що будуть ввезені до митної зони Спільноти через перший митний орган ввезення).

Для подання ENS учаснику митних правовідносин необхідно підключитися до системи електронного декларування. А для того, щоб стати її користувачем необхідно укласти договір з митною службою та подати заяву й отримати електронний підпис. Важливим є й те, що для укладання договору про підключення до системи електронного декларування необхідно бути зареєстрованою юридичною особою країни-члена ЄС, або ж співпрацювати із партнером на території ЄС, який уже підключений до цієї системи й зможе подати ENS, завірену власним електронним підписом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, на основі проведеного дослідження можна зробити висновки про те, що впровадження інституту попереднього інформування про переміщення вантажів через митний кордон передбачає створення відповідних нормативних передумов, налагодження комунікативних взаємозв'язків між митними органами та учасниками ЗЕД й забезпечення необхідними інформаційними ресурсами й технологіями, що у кінцевому результаті дозволить спростити митні процедури й забезпечити належний рівень митної безпеки держави. Одним з перших кроків на шляху до імплементації попереднього інформування в Україні є розробка та впровадження короткої ввізної декларації, суть якої та основні вимоги до подання відомостей наведені дослідження у даній статті. В контексті проведеного дослідження варто зазначити, що в подальших наукових дослідженнях, доцільно запропонувати адаптовану до вітчизняної практики здійснення митних процедур форму ENS та виробити механізм її практичного впровадження в Україні.

Список літератури

1. Бережнюк І.Г. Досвід впровадження системи контролю імпорту та експорту (ICS/ECS) в ЄС [Текст] / І.Г. Бережнюк, І.В. Несторишен, В.В. Булана //Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2015. – Вип. 27. – С. 12–20.
2. Customs Code Committee import and export formalities section guidelines on entry and summary declarations in the context of regulation (ec) no 648/2005. [Електронний ресурс]. – EUROPEAN COM DIRECTORATE-GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION Customs Policy Customs Procedures/ Brussels, 29 October 2010 TAXUD/2010/0051 – Режим доступу: http://ec.europa.eu/ecip/documents/procedures/import_entry_guidelines_en.pdf.

3. REGULATION (EU) No 648/2005 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92 [Електронний ресурс]. – Establishing the Community Customs Code. – Режим доступу: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:117:0013:0019:en:PDF>.
4. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of October 9, 2013 laying down the Union Customs Code [Електронний ресурс] // Official Journal. – № L 269. – P. 1. – Режим доступу : <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:269:TOC>.

References

1. Bereznyiuk I.H., Nestoryshen I.V., & Bulana V.V. (2015). Dosvid vprovadzhennia systemy kontroliu importu ta eksportu (ICS/ECS) v YeS [The experience of the introduction of import and export controls (ECS / ECS) in the EU]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic Sciences*, 27, 12-20 [in Ukrainian].
2. Customs Code Committee import and export formalities section guidelines on entry and summary declarations in the context of regulation (ec) no 648/2005. (2010). EUROPEAN COM DIRECTORATEGENERALTAXATION AND CUSTOMS UNION Customs Policy Customs Procedures. *ec.europa.eu*. Retrieved from http://ec.europa.eu/ecip/documents/procedures/import_entry_guidelines_en.pdf [in English].
3. Regulation (EU) No 648/2005 of the European Parliament and of the Council of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92. (2005). Establishing the Community Customs Code. *eurlex.europa.eu*. Retrieved from <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:117:0013:0019:en:PDF> [in English].
4. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of October 9, 2013 laying down the Union Customs Code. Official Journal. (n.d.). *eurlex.europa.eu*. Retrieved from <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:269:TOC> [in English].

Ruda Tatiana, Research Scientist, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)
Customs Research Center, Research Institute of Fiscal Policy, University of State Fiscal Service of Ukraine, Khmelnytsky, Ukraine

Popel Sergii, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)
Customs Research Center, Research Institute of Fiscal Policy, University of State Fiscal Service of Ukraine, Khmelnytsky, Ukraine

The Essence and Requirements for Filing an Entry-Summary Declaration of Import in the EU

The purpose of the paper is to analyze the content and presentation of the main requirements for the import summary declaration to the specific implementation of foreign trade operations.

The article reveals the essence and role of import summary declaration (ENS) in the process of prior notification of the movement of goods. It was analyzed the information provided to ENS depending on the type of vehicle which transported goods and the availability of special status. The timing and the presentation of the import declaration and brief outline procedures for submitting and correcting information in it were shown.

Based on the research conclusions can be drawn that the introduction of a prior notification of the movement of goods across the customs border involves establishment of appropriate regulatory preconditions, establishing communication linkages between the customs authorities and participants of foreign trade activities and provide the necessary information resources and technologies that ultimately will simplify customs procedures and ensure the appropriate level of customs security.

entry-summary declaration, preliminary information, the deadline for submission of ENS

Одержано (Received) 18.05.2016

Прорецензовано (Reviewed) 25.05.2016

Прийнято до друку (Approved) 26.05.2016